

Návrh na vyhlášení místního referenda

I. NÁVRH USNESENÍ

- 1) Zastupitelstvo rozhodlo o konání místního referenda v souladu s ust. § 14 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů:
  - a. na území statutárního města Ostravy
  - b. o otázce: **Souhlasíte s tím, že město Ostrava si má své vodovody a kanalizace provozovat samo či provozní společností vlastněnou minimálně z 90 % městem a neumožnit tak vyplácet vysoké podíly na zisku z jejich provozování soukromým subjektům?**
  - c. z důvodů zjištění názoru občanů města na zabezpečení provozu vodárenské infrastruktury po uplynutí koncesní smlouvy se společností Ostravské vodárny a kanalizace a.s. v roce 2024 a na to, zda považují za prospěšné, aby na provozování infrastruktury v majetku města profitovaly soukromé subjekty.
  - d. s předpokládanými náklady na referendum ve výši 4 mil Kč, které budou kryty z rozpočtové rezervy města
  - e. s předpokládanými náklady na realizaci výsledku referenda v rozmezí 300 mil Kč – 1.000 mil Kč, které budou kryty z rozpočtu města, popř. úvěru spláceného ze zisku z provozování vodárenské infrastruktury.

- 2) Zastupitelstvo stanoví den konání místního referenda na sobotu 30. dubna 2022 od 8.00 do 18.00 hod.

II. ZDŮVODNĚNÍ

Cílem referenda je umožnit občanům, aby rozhodli o tom, jak má být v budoucnosti provozována vodohospodářská infrastruktura v majetku města. Na základě koncesní smlouvy je v současnosti provozovatelem vodohospodářské infrastruktury ve vlastnictví města společnost Ostravské vodárny a kanalizace, a.s. (dále jen OVAK). Koncesní smlouva je uzavřena do konce roku 2024.

V polovině 90. let minulého století se většinovým vlastníkem OVAK stala nadnárodní skupina SUEZ (v současnosti došlo ke spojení s další významnou mezinárodní skupinou VEOLIA).

V důsledku vstupu tohoto subjektu do společnosti OVAK se SUEZ/VEOLIA (dále jen KONCERN) podílí na zisku, resp. na výplatě dividend.

Podíl KONCERNU na kapitálu společnosti činí **50,13 %**. Od tohoto podílu se odvíjí rovněž podíl na zisku. Mezi roky 1996 – 2020 lze vyčíslit zisk na **1.583 mil Kč**.

Podíl KONCERNU na tomto zisku tedy činí **793,6 mil Kč**. Objem celkových vyplacených dividend se může od tohoto čísla lišit, avšak z hlediska posuzování celkové bilance je irelevantní, zda byl celý zisk rozdělen akcionářům nebo se tak teprve stane v budoucnu. Podstatné je, že výše uvedená částka patří většinovému vlastníkovi.

Zastupitelstvo města 10.11.2021 v souvislosti s projednáváním materiálu nazvaného „**Technická a ekonomická analýza zajištění provozování vodárenské infrastruktury v majetku statutárního města Ostrava po ukončení koncesní smlouvy**“ rozhodlo o „realizaci varianty B. 3 "sektorová výjimka" dle předložené Technické a ekonomické analýzy“. Mělo by být postupováno dle níže uvedeného harmonogramu.

Harmonogram přípravy nejvýhodnější varianty dle předložené analýzy

Příprava nové provozní smlouvy a administrace transformace	
Příprava návrhu nové provozní smlouvy	01/2022
Projednání a schválení nové provozní smlouvy v orgánech SMO	03/2022
Zahájení provozování VHI podle nového smluvního ujednání	Nejpozději 01/2025 (případně dříve)

Jedná se o variantu, kdy město fakticky prodlouží stávající provozní model. Z ekonomického hlediska tedy jde o prodloužení stavu, kdy KONCERN bude inkasovat svůj podíl na zisku – dividendy. Předpokládané prodloužení kontraktu mezi městem a OVAK činí 10 let.

Město přijde během 10 let o dalších 450 – 600 mil. Kč

Vzhledem ke skutečnosti, že **roční zisk** v posledních letech pohyboval v rozmezí **80 – 90 mil. Kč**, lze při započtení předpokládané inflace odhadnout objem zisků za dalších 10 let v intervalu 900 – 1.200 mil Kč. Prostým výpočtem zjistíme, že **podíl KONCERNU** bude činit zhruba **450 – 600 mil Kč**.

Prodloužením kontraktu s OVAK na 10 let (při zachování stávající vlastnické struktury OVAK), tedy přijde město zcela zbytečně o finanční prostředky ve výši cca 450 – 600 mil Kč.

Předkladatelé se domnívají, že není v zájmu města Ostravy a jeho občanů, aby nadále KONCERN prostřednictvím svého majetkového podílu v OVAK participoval v podobě dividend na zisku z vodárenské infrastruktury, která je převážně ve vlastnictví města. Ostrava tak zcela zbytečně přichází o finanční prostředky, které by mohly být využity na:

- ✓ odkup podílu KONCERNU v OVAK (lze legitimně očekávat náklady cca 350 – 400 mil. Kč)
- ✓ zřízení provozní společnosti (v případě, že odkup nebude realizován)
- ✓ investovány do vodárenské infrastruktury
- ✓ využity na financování jiných investic ve městě

I při záporné střednědobé bilanci je žádoucí vytěsnit KONCERN

I v případě, že by byla střednědobá bilance variant vytěsňujících zahraniční KONCERN na počátku finančně záporná, je celou věc nutno zvažovat z dlouhodobého hlediska. Jedná se o to, že pokud nyní nebo kdykoliv v budoucnu město Ostrava nevytěsní KONCERN z provozování vodárenství, tak **odliv zisků bude dlouhodobý, resp. trvalý**.

Základní logiku lze dokumentovat na **MODELU (BOX1)**. Jedná se o zjednodušený model, který však postihuje základní logiku. Tou je fakt, že investice v čase T1 přináší výnos v dalších obdobích a dříve či později příjmy z této investice převýší náklady na její realizaci. Změna jednotlivých parametrů, popř. přidávání dalších proměnných na této základní logice nezmění vůbec nic. Může dojít toliko k prodloužení či zkrácení doby, po jejímž uplynutí se město dostane z červených čísel do čísel černých. Při změně parametrů se může prodlužovat či zkracovat

BOX 1

Předpoklady:

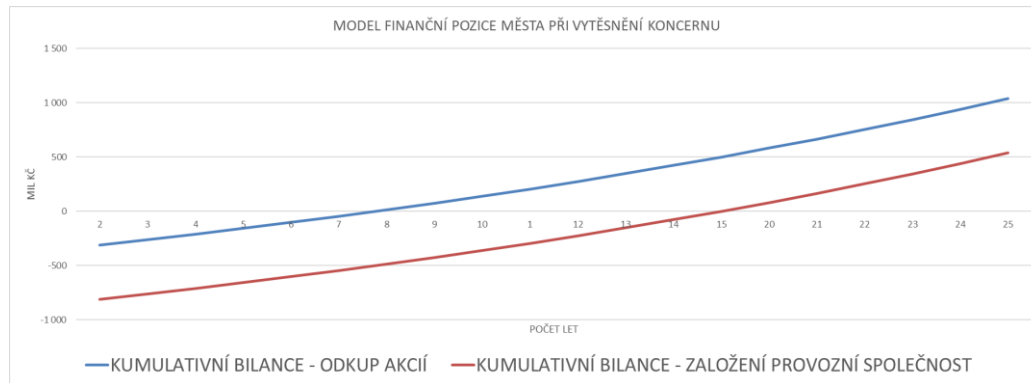
Počáteční investice na nákup akcií koncernu = 400 mil Kč

Počáteční investice na založení provozní společnosti = 900 mil Kč

Nevyplacené dividendy v čase T1 = 45 mil Kč

Meziroční průměrný růst dividend = 4 %

Kumulativní bilance = počáteční investice – kumulativní objem nevyplacených dividend

Výsledky:

Při stanovených parametrech se město dostává do pozitivní finanční pozice v 8. roce v případě odkupu akcií koncernu a v 15. roce po založení vlastní společnosti.

Realizace varianty B.3 znamená odklad decizní situace

Současně platí, že (v případě realizace varianty B.3) po uplynutí 10 let, budou orgány města stát opětovně před rozhodnutím, zda:

1. **prodloužit kontrakt s OVAK vlastněný většinou KONCERNEM a umožnit tak i v dalším období DALŠÍ ODLIV DIVIDEND V OBJEMU STOVEK MILIONŮ KČ**, který není legitimizován žádným racionálním zdůvodněním;
2. zajistit výkup podílu KONCERNU na OVAK tak aby byl OVAK ovládán městem;
3. založit novou provozní společnost vlastněnou městem;
4. vybrat jiného provozovatele s účastí privátního kapitálu a umožnit tak provozovateli participovat na zisku z provozu městského majetku.

Kromě ztráty v podobě dividend se s vysokou pravděpodobností zbavujeme možnosti čerpat dotace

Do bilance faktorů, které by měly ovlivňovat rozhodování města patří bezesporu také možnost čerpat dotace nejen evropské, ale i národní. Ostrava v minulosti právě v důsledku podílu koncernu na provozování komunálního vodárenství a na ziscích

z komunálního vodárenství přišla o možnost čerpat evropské dotace, jejichž objem lze celkově odhadnout na stovky milionů Kč.

Důvodem je principiálně správná zásada, že evropské dotace nemají přispívat k zisku velkých korporací. Je to mimo jiné i zásada, která se stala předmětem šetření a kritiky ve známé kauze zvané Čapí hnízdo. Stejnou zásadu deklarovaly i politické subjekty participující na současné vládě. Dotacemi nemá být podporován velký byznys.

Pokud je tedy i pro vládu ČR nepřijatelné poskytovat dotaci nějaké firmě ALFA (fiktivní firma), byl-li by konečným beneficentem např. AGROFERT, analogicky si lze těžko představit situaci, že by mohly být poskytnuty dotace v případě, kdy hrozí, že konečným beneficentem bude skupina SUEZ/VEOLIA.

To že města, která nechala provozovat svou vodárenskou infrastrukturu operátorem, který je ve vlastnictví velkého nadnárodního koncernu, přišla o možnost čerpat dotace na výstavbu vodovodů, kanalizací či čističek odpadních vod je historicky ověřený fakt. Zda bude obdobná praxe aplikována v budoucnosti sice nevíme, je to však při zohlednění výše uvedených principů i deklarací více než pravděpodobné. I z tohoto důvodu je více než správné:

- a) Vytěsnit koncern – tak by OVAK nebo nový provozovatel splňoval podmínky pro poskytnutí veřejné podpory téměř určitě.
- b) Vyčkat na to, až budou známy konkrétní podmínky poskytování veřejné podpory.

Podíl KONCERNU na zisku není (ekonomicky a morálně) opodstatněný

Podíl na koncernu na zisku z provozování vodárenství není opodstatněn ničím jiným než-li faktem, že se mu v dávné minulosti podařilo (pravděpodobně za velmi výhodnou cenu) získat většinový podíl na kapitálu OVAK. Tedy z pohledu prostého výkonu svého vlastnického práva.

To samo o sobě nelze jakkoliv popírat. Současně však platí, že plody KONCERNU z užití vlastnictví akcií OVAK, tedy zejména dividendy vyplacené akcionářům OVAK, neplynou z tohoto vlastnického práva samotného, nýbrž ze skutečnosti, že město přenechá OVAK svůj majetek v podobě vodárenské a kanalizační infrastruktury.

Jen tak může OVAK tento majetek provozovat. Jen tak může OVAK generovat z provozování tohoto majetku zisk. Jen tak si mohou akcionáři tento zisk rozdělovat a vyplácet si jej formou dividend (což je zcela legitimní aplikace vlastnického práva).

Z pozice města by ovšem nutno věc posuzovat nejen v úzké vazbě na legalitu výše uvedeného modelu. Město musí naopak snažit posuzovat, zda lze legitimně (z hlediska principu dobrého hospodáře) odůvodnit model, kdy je zisk či část zisku vyváděna mimo veřejný sektor a mimo veřejné rozpočty. A takové zdůvodnění v postupu města schváleném Zastupitelstvem 10.11.2021 zcela chybí.

Jinými slovy řečeno KONCERN nepřináší nic, co by zdůvodňovalo možnost dalších 10 let participovat výraznou měrou na zisku generovaném provozní společností OVAK.

Náklady na provoz infrastruktury jsou započteny do ceny vody a hrazeny konečnými spotřebiteli. Investice do infrastruktury jsou hrazeny městem. KONCERN nehradí nic, ale podílí se nemalou měrou na ziscích, takový model není ekonomicky a morálně zdůvodnitelný. Argumentem ve prospěch setrvání Koncernu jsou investice do obslužných a informačních technologií. Tento argument je však rovněž nerelevantní, neboť i tyto investice jsou hrazeny provozovatelem OVAK a kalkulovány postupně do ceny vody. KONCERN je nehradí

Místní referendum nebo odložení rozhodnutí po volbách jsou v souladu s principem slušnosti a předvídatelnosti

6

Důvody:

Volební strany v Ostravě nedeklarovaly prodloužení provozního modelu

Ve volebních programech stran pro komunální volby volební strany neslibovaly prodloužení kontraktu s OVAK. Jedná se přitom o záležitost strategického významu. Lze předpokládat, že občané, kteří podpořili jednotlivé strany, mají na tuto záležitost jiný názor, než jimi zvolení zastupitelé. Tento předpoklad zesiluje i fakt, že v centrálních programech některých politických stran nalézáme jiný postoj k problematice účasti zahraničních velkokoncernů na českém, moravském a slezském vodárenství (viz níže). Proto je férové, aby toto zastupitelstvo nerozhodovalo o příslušné záležitosti, ale ponechalo rozhodnutí na občanech. To lze učinit tak, že se téma stane i tématem pro následující komunální volby, nebo tak, že k uvedenému problému bude vyhlášeno místní referendum.

Deklarace významných politických stran jsou odlišné od počínání jejich ostravských filiálek

Tento argument je plně markantní zejména v případě ANO a také České pirátské strany. Tyto politické subjekty jsou známy svou jasnou kritikou privatizace vodárenství, rozdrobení vlastnictví i bezdůvodné participace zahraničních korporací na tomto monopolním odvětví a s tím souvisejícím odlivem zisků. Lze tedy předpokládat, že výrazná většina občanů, kteří ve volbách podpořili uvedené subjekty, by si nepřála další prodloužení angažmá KONCERNU v ostravském vodárenství a s tím související neopodstatněný odliv zisků.

Místní referendum

Místní referendum je jedním z institutů přímé demokracie. Provádění místního referenda upravuje zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "zákon").

V místním referendu rozhodují oprávněné osoby formou souhlasu či nesouhlasu o konkrétně položených otázkách, které patří do samostatné působnosti obce, města, statutárního města, není-li územně členěno, městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města a městské části hlavního města Prahy (dále jen "obec"), a hlavního města Prahy a územně členěného statutárního města (dále jen "statutární město").

Místní referendum se koná, jestliže

- 1) se na tom usnese zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města, nebo
- 2) přípravný výbor podá návrh na konání místního referenda (dále jen "návrh přípravného výboru") a zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města rozhodne o jeho vyhlášení.

Zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města může rozhodnout o konání místního referenda prostou většinou hlasů všech členů zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města.

V usnesení o vyhlášení místního referenda se uvedou náležitosti podle § 10 odst. 1 písm. a) až d) zákona o místním referendu t.j.:

- ✓ označení území, na němž se konání místního referenda navrhuje,
- ✓ znění otázky, popřípadě otázek, navržené k rozhodnutí v místním referendu,
- ✓ odůvodnění návrhu,
- ✓ odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu a způsob jejich úhrady z rozpočtu obce, popřípadě statutárního města,

Vyhlášením místního referenda ve statutárním městě se rozumí vyvěšení usnesení zastupitelstva statutárního města na úřední desce magistrátu statutárního města a na úředních deskách úřadů všech městských částí nebo městských obvodů po dobu 15 dnů.

Místní referendum se koná nejpozději do 90 dnů po dni jeho vyhlášení.